

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған «Сейфуллин оқулары – 17: «Қазіргі аграрлық ғылым: цифрлық трансформация» атты халықаралық ғылыми – тәжірибелік конференцияға материалдар = Материалы международной научно – теоретической конференции «Сейфуллинские чтения – 17: «Современная аграрная наука: цифровая трансформация», посвященной 30 – летию Независимости Республики Казахстан.- 2021.- Т.2, Ч.2 - Б.83-85

ИНЖЕНЕР ТҰЛҒАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ГУМАНИСТІК БАҒДАРЛАРЫ

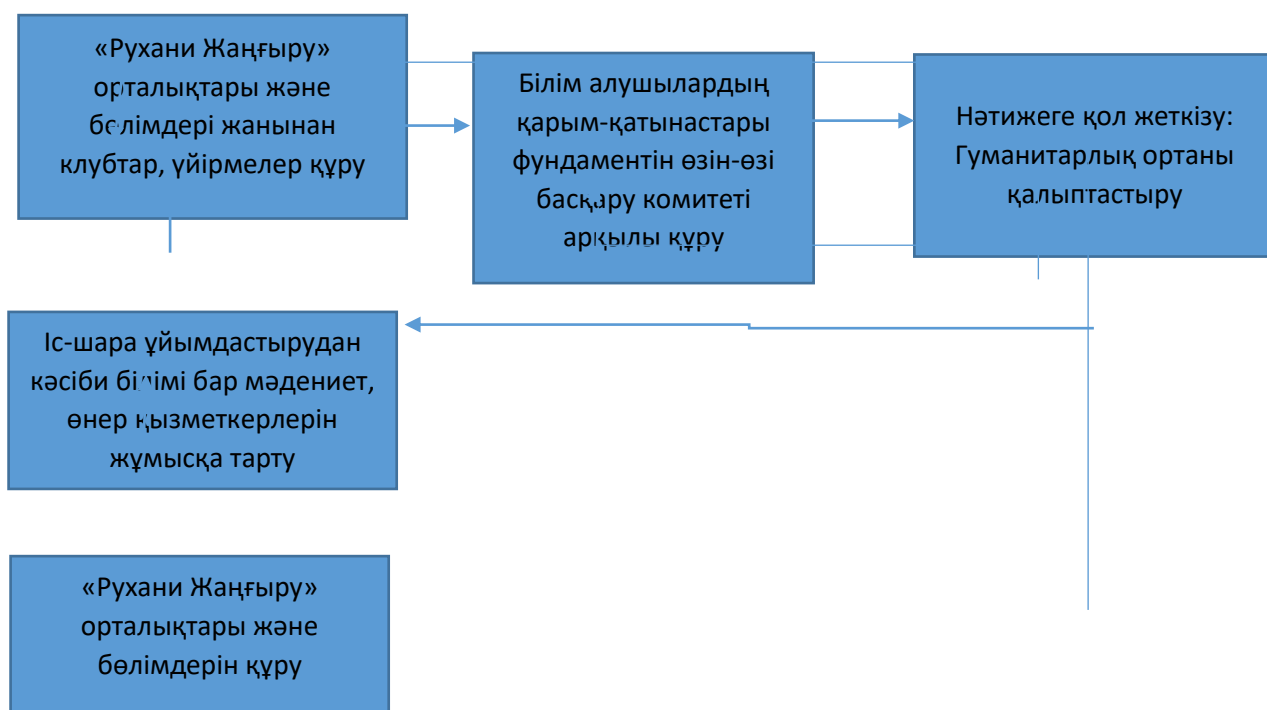
*Қарабек А., 1-курс студенті С.Сейфуллин атындағы Қазақ
агротехникалық университеті, Нұр-Сұлтан қ.
Абдығалиева Л. Философия кафедрасының аға оқытушысы*

Жоғары білім беруді цифрландырудың әлеуметтік әсерлерін талдауға арналған зерттеулердің негізгі мәселелерінің бірі – бұл болмай қоймайтын үрдістің білім алушылардың білім сапасына және әлеуметтенуіне ықпалының салдары. Сандық гуманитарлық ғылымдар университеттер саласында бұл мәселеге көбірек назар аудара бастады. Бұл білім беру парадигмасының өзгеруіне немесе білім беру ұйымдарын басқаруға немесе оқу процесін ұйымдастыруға немесе білім беру процесінің негізгі қатысушылары арасындағы байланысқа қатысты. Және бұл өзгерістер әлеуметтік-гуманитарлық пәндердің рөлін және олардың жоғары мектептің білім беру процесіндегі мәртебесін қайта бағалау туралы мәселелерді айтуға мүмкіндік береді.

«Цифрландыру – сәнге айналған үрдіске ілесу емес, ұлттың бәсекеге қабілеттілігін арттырудың негізгі құралы» 2020 жылғы 1 қыркүйегіндегі Қ. Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауында атап өткендей «бәсекеге қабілеттілікті» жетілдіру мәселесі әлеуметтік-гуманитарлық пәндерге келіп тірелетінін ұмытпау керек [1]. Қалыптасқан үрдістердің көрсеткіші гуманитарлық пәндерді оқыту сағаттарының азаюы және оқу жоспарынан әлеуметтік-гуманитарлық блокқа жататын арнайы курстар мен тандау курстарын алып тастау деп санауға болады. Осыған байланысты гуманитарлық пәндерді бұрынғы маңызын қалай қайтару, олардың әрбір қазақстандық азаматтың өміріне қажеттілігін қалай дәлелдеу туралы мәселе туындайды. Бірақ біз ұмытпауымыз керек, гуманитарлық-әлеуметтік пәндердің көмегімен білім алушылар адам, қоғам, өмір болмысының экзистенциалды сұрақтары жөнінде жан-жақты білім беріп қана қоймай, әртүрлі қоғамдық және кәсіби мәселелер бойынша сыни ойлау және өз ұстанымын дәлелдеу қабілеттерін қалыптастыруда баға жетпес роль атқарады.

Заманауи қоғамдық және жаһандық дамулармен байланыста әсіресе білім алушыларды алаңдататын «нені оқуымыз қажет?», «қандай нәтиже күтуіміз

қажет?», «білімді қалай қолдануымыз қажет?» деген сияқты сұрақтармен қатар «өзімізді қалай тәрбиелеуіміз қажет?», «өзімізді қандай бағытта тәрбиелеуіміз қажет?», «иделымыз қандай болу қажет?» т.б. сансыз сабақтаса туындайтын өмірмәнді сұрақтар. Бұл пікіріміз білім алушы тұлғасының рухани қасиеттерін, оның философиялық дүниетанымы мен құндылық бағдарларын қалыптастыруға ықпал ететін жоғары оқу орнының қолайлы атмосферасын құрудың мақсатты процесі болып табылатын жоғары оқу орындарының «гуманитарлық ортасын» қалыптастыру қажет деп соңғы онжылдықтарда айтылып келген пікірталастардан туындап отырғанын да жасырмаймыз. ЖОО гуманитарлық ортасын қалыптастыру күрделі және ұзақ процесс екендігі бәрімізге мәлім. Ол әр университетте орын алады, бірақ оның қарқындылығы, жұмыс сапасы мен сипаты бірқатар факторларға байланысты. Сондықтан қазірде көпшілік жоғары, әсіресе техникалық бағыттардағы оқу орындарында құрылып, функцияналданып жатқан «Рухани Жаңғыру» бөлімдерінің ролі ерекше екендігін атап өткен дұрыс. Бұған ресейлік ғалымның төменде келтірілген пікірін дәлел ретінде ұсына аламыз: «Зерттеушілер білім беру ұйымының гуманитарлық ортасын қалыптастырудың екі негізгі факторын көрсетеді: біріншіден, бұл - білім беру саласының өзі, яғни оқу ісінің өзін ұйымдастыру мемлекеттік білім беру жүйесінің негізінде жұмыс істейтін стандарттар мен білім беру бағдарламалары. Екіншіден, бұл оқудан тыс жаңа мәдени-тәрбие жұмыстарына жататын сала қазіргі заманғы формалар, әртүрлі шығармашылық студиялардың жұмыс істеуі, спорттық секциялар, бөлімдер, мұражай және көрме жұмысы, студенттік өзін-өзі басқару және т.б. [2]». Бұл жерде маңызды роль атқаратын факторлар өте көп, соның бірі – студенттердің өзін-өзі басқару комитетін немесе ұйымын құрып, оның жұмысын барынша жетілдіру, дамыту, ал екінші маңызды фактор, бұл – университеттердің (әсіресе техникалық бағыттағы) көпшіліктік-тәрбиелік іс-шараларын ұйымдастыру, өткізу, түрлендіру жұмыстарын атқаруға аталмыш бағытта кәсіби базалық білімі бар мәдениет, өнер мамандығы иелерін көбірек тарту (суретке қараңыз).

Гуманитарлық ортаны қалыптастыруда мәдениет және өнер саласы бойынша кәсіби білімді мамандарды тартудағы басты себептің бірі, маңыздылығы жоғары жалпылық тәрбие жұмыстарын көбінесе педагогикалық білімі ғана бар немесе қатардағы әлеуметтік-гуманитарлық пәндерді оқытатын оқытушылар атқаруға мәжбүр. Сондықтан, бұл жүйе жұмысы көп жағдайда өз деңгейінде жүргізілмеуі де мүмкін. Жоғарыда берілген суретте гуманитарлық ортаны қалыптастырудың бір үлгісі ұсынылып отыр.

Қорытындылай келе, инженер тұлғасын қалыптастырудың бағдарлары мәселесі гуманитарлық пәндерді цифрландырудың әлеуметтік-мәдени аспектісі кеңістігінде де қарастырылуы тиіс. Сондықтан әлеуметтік-гуманитарлық пәндерді цифрландыру арқылы түрлендіре оқытуды дамыту – бүгінгі маңызды мәселелердің бірі. Себебі, әлеуметтік-гуманитарлық пәндерді цифрландыру арқылы түрлендіре оқытуды жетілдіру – университеттер саласында гуманитарлық ортаны қалыптастыруға қажетті факторлардың бірі. Технологиялық даму материалдық ресурстың қажетті қызмет саласындағы максималды шоғырлануымен ғана емес, сонымен бірге осы ресурсты және тиісті қызметті пайдалану әлеуметтік сұраныс пен кері байланыс түрінде болатын қажетті әлеуметтік-мәдени вектормен қамтамасыз етілетіндігімен байланысты, яғни осы процестің ақпараттық және құндылық векторы.

Технология әлеуметтік-мәдени маңызы бар әлеуметтік өмірді ұтымды ұйымдастырудың құралы ретінде әрқашан әлеуметтік-мәдени жүйе мен әртүрлі әлеуметтік тәжірибелер аясында оның өмір сүруінің анықтамалық және рефлексивті аспектісіне қатысты әлеуметтік және антропологиялық проекцияларды көрсетеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. 2020 жылғы 1 қыркүйек
2. Трубникова Н. В. Гуманитарная среда в техническом вузе: применим ли опыт мировых лидеров в отечественном инженерном образовании? //Инженерное образование. 2010. № 6. С. 84 – 87.